AUTORITEIT
PERSOONSGEGEVENS

Autoriteit Persoonsgegevens
Postbus 93374, 2509 AJ Den Haag
Bezuidenhoutseweg 30, 2594 AV Den Haag
[redacted]
autoriteitpersoonsgegevens.nl

Aan de Minister van Justitie en Veiligheid
mr. F.B.J. Grapperhaus
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Datum	Ons kenmerk	Uw brief van
10 juli 2018	[redacted]	30 november 2017
	Contactpersoon	Uw kenmerk
	[redacted]	[redacted]

Onderwerp
Advies inzake Boeken 3 tot en met 6 nieuwe Wetboek van Strafvordering

Geachte heer Grapperhaus,

Bij brief van 30 november 2017 met bovengenoemd kenmerk heeft u de Autoriteit Persoonsgegevens (hierna: de AP) verzocht advies uit te brengen over het conceptwetsvoorstel Vaststellingswet Boek 3 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering (Beslissingen omtrent vervolging) en het conceptwetsvoorstel Vaststellingswet Boek 4 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering (De berechting), het conceptwetsvoorstel Vaststellingswet Boek 5 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering (Rechtsmiddelen) het conceptwetsvoorstel Vaststellingswet Boek 6 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering (Bijzondere regelingen) (hierna: de conceptwetsvoorstellen).
Hierbij voldoet de AP aan uw verzoek.

Achtergrond conceptwetsvoorstellen
De conceptwetsvoorstellen maken blijkens de memorie van toelichting deel uit van het omvangrijke project Modernisering van het Wetboek van Strafvordering. Met die modernisering wordt beoogd te komen tot een toekomstbestendig, voor professionals en burgers toegankelijk en in de praktijk werkbaar wetboek dat voorziet in een evenwichtig stelsel van rechtswaarborgen. De voorgestelde wijzigingen moeten bijdragen aan een verbetering van de kwaliteit van de strafrechtspleging. Modernisering is nodig, omdat onderdelen van het huidige wetboek onvoldoende rekening houden met nieuwe technieken, andere maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in de jurisprudentie. Daarnaast veroorzaakt het huidige wetboek onnodige en vermijdbare lasten. Ook is de modernisering nodig omdat het wetboek door vele incidentele wijzigingen in de loop der jaren onvoldoende overzichtelijk en toegankelijk is geworden en systematische knelpunten bevat, aldus de memorie van toelichting.

Bijlage(n) -

Datum
10 juli 2018

Ons kenmerk
[redacted]

Per brief van 23 oktober 2017[1] heeft de AP advies uitgebracht over het conceptwetsvoorstel Vaststellingswet Boek 1 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering (Strafvordering in het algemeen) en het conceptwetsvoorstel Vaststellingswet Boek 2 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering (Het opsporingsonderzoek).De AP heeft in haar advies onder meer opgemerkt dat geen Privacy Impact Assessment op de wetsvoorstellen is uitgevoerd en de voorstellen nog niet zijn aangepast aan de nieuwe Europese regelgeving inzake de (persoons)gegevensverwerking. Daarnaast heeft de AP haar bezwaren geuit tegen het loslaten van de eis van ernstige bezwaren ten aanzien van het tegen de wil van de verdachte uitvoeren van een DNA onderzoek, het verlagen van de eis inzake het DNA-verwantschapsonderzoek en het ontbreken van waarborgen voor wat betreft de privacy bij het verkennend onderzoek.
Uit uw verzoek om advies heeft de AP begrepen dat u voor ogen staat dat de conceptwetsvoorstellen van de boeken 1 tot en met 6 verder gezamenlijk in procedure worden gebracht.

Inhoud van de conceptwetsvoorstellen
De adviesaanvraag betreft de herziening van de Boeken 3 tot en met 6 van het Wetboek van Strafvordering.

Boek 3 (Beslissingen omtrent vervolging)
Boek 3 behandelt onder meer op welke wijze de officier van justitie kan beslissen om in een zaak vervolging in te stellen. Dat kan door de zaak zelf af te doen (zonder tussenkomst van de rechter) en een strafbeschikking uit te vaardigen; of door het voorleggen van de zaak aan de rechter. Het Openbaar Ministerie kan ook besluiten om niet over te gaan tot vervolging. Het nieuwe wetboek verplicht de officier in dat geval deze beslissing expliciet te motiveren en te melden.
De beklagprocedure tegen de beslissing van de officier van justitie om niet te vervolgen - vooral bedoeld voor slachtoffers en nabestaanden - wordt aangepast. Doel is de procedure te versnellen. Daarom worden termijnen gesteld aan het indienen van het beklag (drie maanden), het uitbrengen van het verslag door de advocaat-generaal aan het gerechtshof (drie maanden) en de beslissing van het gerechtshof op het beklag (zes weken). Ook komt er een voorwaardelijk bevel tot vervolging. Het slachtoffer hoeft dan niet te wachten op vervolging van de beklaagde, als hij of zij slechts een schadevergoeding wil en de beklaagde ook bereid is deze te betalen.

Boek 4 (Berechting)
In Boek 4 gaat het over de berechting van de verdachte. Er worden voorstellen gedaan die de regierol van de voorzitter van de rechtbank versterken. Dit met het oog op een goed verloop van de terechtzitting. De verslaglegging van de terechtzitting wordt gemoderniseerd door inzet van audiovisuele middelen. Ook worden de regels voor berechting door de politierechter en de kantonrechter samengevoegd en vereenvoudigd. Verder wordt de verschijningsplicht uit het regeerakkoord in Boek 4 opgenomen. Het betreft verdachten van zware gewelds- en zedenmisdrijven die in voorlopige hechtenis zitten.

Boek 5 (Rechtsmiddelen)
Boek 5 gaat over de rechtsmiddelen, waaronder het hoger beroep tegen vonnissen. De regeling voor het instellen van rechtsmiddelen wordt verduidelijkt en gemoderniseerd. De voorzitter (van het hof) krijgt een

[1] Advies AP van 23 oktober 2017, z2017-01895;

sterkere regierol. Verder hoeft het gerechtshof beslissingen waartegen geen bezwaren zijn ingediend, niet meer over te doen. De benadeelde partij krijgt een zelfstandig recht op hoger beroep.

Boek 6 (Bijzondere regelingen)
In Boek 6 staan de bijzondere regelingen. Deze aanvullende regels waarborgen bijvoorbeeld een eerlijk proces voor kwetsbare verdachten, zoals jeugdigen en personen met een psychische stoornis of een verstandelijke beperking, door maatregelen te treffen zoals verplichte bijstand van een raadsman. Ook komt er een eenvoudige en laagdrempelige procedure voor de beoordeling van verzoeken tot schadevergoeding na strafvorderlijk overheidsoptreden. Daarnaast introduceert het nieuwe wetboek de mogelijkheid om prejudiciële vragen aan de Hoge Raad te stellen.

Beoordeling
De conceptwetsvoorstellen met betrekking tot de Boeken 3 en 5 vormen geen aanleiding voor de AP tot het maken van inhoudelijke opmerkingen.

De Richtlijn gegevensverwerking opsporing en vervolging[2] (hierna: de Richtlijn) is van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing of de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, met inbegrip van de bescherming tegen en de voorkoming van gevaren voor de openbare veiligheid.
De gegevensverwerking in het kader van de vervolging van strafbare feiten omvat tevens de strafrechtspraak. De richtlijn is namelijk zowel op nationale gerechten als op andere rechterlijke autoriteiten die bij de uitvoering van gerechtelijke taken in het kader van rechtszaken op strafrechtelijk gebied actief zijn, van toepassing (artikel 45, eerste lid en overwegingen 11 en 80 Richtlijn).

In algemene zin merkt de AP op dat, behalve in de hierna aangehaalde passage, in de conceptwetsvoorstellen op geen enkel moment aandacht is voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het strafproces. De AP adviseert derhalve in ieder geval een algemene passage in de memorie van toelichting te wijden aan de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het strafprocesrecht.

Boek 4
Beeld- en geluidsopname van de terechtzitting
Het voorgestelde artikel 4.2.1.3 van Boek 4 van het conceptwetsvoorstel regelt dat de rechtbank kan bepalen dat van het onderzoek op de terechtzitting een beeld- of geluidsopname wordt gemaakt.
De rechtsvoorganger van de AP, het CBP heeft in haar advies in het kader van het wetsvoorstel vereenvoudiging en digitalisering procedures in burgerlijk recht en het bestuursrecht[3] geadviseerd in de daar aan de orde zijnde algemene maatregel van bestuur (die nadere regels omtrent de toepassing van

[2] Richtlijn betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad (Richtlijn 2016/680 van 27 april 2016, Pb EU L 119/89);
[3] Advies CBP, 20 januari 2014, z2013-00842;

beeld- en geluidopnamen zouden gaan regelen) aandacht te besteden aan de informatieplicht/kenbaarheidsvereisten (het voor van toepassing zijn van de Algemene verordening gegevensbescherming van toepassing zijnde artikelen 33 en 34 van de Wet bescherming persoonsgegevens). De AP adviseert in de memorie van toelichting aandacht te besteden aan artikelen 13 van de Richtlijn.

Boek 6

Wettelijke regeling van de registratie van politieverhoren van minderjarigen

Het voorgestelde artikel 6.1.1.1.5, tweede lid, van Boek 6 van het conceptwetsvoorstel geeft een basis voor opnemen met beeld en geluid van politieverhoren. De registratie van verhoren kan, volgens de memorie van toelichting van belang zijn als er sprake is van omstandigheden die gelegen zijn in de kwetsbaarheid van de verdachte. Dit doet zich voor wanneer een verdachte, vanwege zijn beperkte ontwikkeling, bijvoorbeeld vanwege de minderjarigheid, niet goed in staat is zijn recht op een eerlijk proces zelfstandig te verwezenlijken. Momenteel vindt de registratie regeling basis in een aanwijzing van het openbaar ministerie. Het gaat dan om de Aanwijzing auditief en audiovisueel registreren van verhoren van aangevers, getuigen en verdachten. De memorie van toelichting stelt dat het bij de registratie van verhoren gaat om een recht van de minderjarige dat strekt tot bescherming en tot versterking van zijn procespositie in die gevallen waarin aan die aanvullende bescherming behoefte bestaat. Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn wanneer de minderjarige minder goed in staat is te bevatten wat van hem in het verhoor wordt verlangd. Denkbaar is dat de reikwijdte en de gevolgen van de verklaring die hij aflegt, door hem niet goed worden ingeschat. De registratie maakt voor die gevallen het optreden van de verhorende ambtenaar toetsbaar, hetgeen de betrouwbaarheid van de verklaring van de verdachte ten goede komt.
Tegen de achtergrond van het uitgangspunt dat het nieuwe wetboek voorziet in duidelijke beschrijving en regeling van de bevoegdheden en procespositie van de verschillende deelnemers aan de strafrechtspleging, wordt voorgesteld ook het recht op de registratie van verhoren van een nadere normering te voorzien. De gevallen waarin van een dergelijke registratie sprake zal zijn, worden beschreven in een algemene maatregel van bestuur. Daarbij wordt de huidige praktijk als uitgangspunt genomen. Deze praktijk is neergelegd in de eerdergenoemde aanwijzing. Kort gezegd houdt deze het volgende in. In enkele specifieke gevallen worden verhoren van kwetsbare verdachten geregistreerd. Het betreft achtereenvolgens de situatie waarin een slachtoffer is overleden, de strafbedreiging twaalf jaar of meer bedraagt, de strafbedreiging minder dan twaalf jaar bedraagt maar sprake is van evident zwaar lichamelijk letsel of waarbij het gaat om een zedendelict met een strafbedreiging van acht jaar of meer, of seksueel misbruik in een afhankelijkheidsrelatie. Onder kwetsbare personen verstaat de aanwijzing al minderjarigen onder de zestien jaar en personen met een (kennelijke) verstandelijke beperking of cognitieve functiestoornis. De aanwijzing bepaalt voorts dat waar de minderjarige onder de twaalf jaar is, het verhoor in een kindvriendelijke studio wordt afgenomen.

Naar het oordeel van de AP is het belang van de regeling voldoende onderbouwd. De AP is in beginsel positief over het creëren van een wettelijke basis voor een reeds lange tijd bestaande regeling neergelegd in de bovengenoemde Aanwijzing. De AP adviseert echter in de memorie van toelichting aandacht te besteden aan de privacyaspecten van de audiovisuele verhoren, zo ook in de Aanwijzing zelf is gedaan.

Datum
10 juli 2018

Ons kenmerk
[redacted]

Verder ziet de AP de toegevoegde waarde niet van de in onderdeel 5.2.3.3. opgenomen passage ten aanzien van de toepasselijkheid van de Wet politiegegevens[4]. De AP adviseert de bedoeling van deze passage nader te concretiseren en te actualiseren in verband met de Richtlijn.

Dictum
De AP adviseert u aan het vorenstaande op passende wijze aandacht te schenken.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

[redacted]

[4] Concept memorie van toelichting bij Boek 6, p. 54;